

Bảo hộ chỉ dẫn địa lý “Hà Giang” cho sản phẩm chè Shan tuyết

14:40 27/08/2018

Cục Sở hữu trí tuệ vừa ban hành Quyết định số 2835/QĐ-SHTT về việc cấp Giấy chứng nhận đăng ký chỉ dẫn địa lý số 00069 cho sản phẩm chè Shan tuyết “Hà Giang”. Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn tỉnh Hà Giang là Tổ chức quản lý chỉ dẫn địa lý này.

Hà Giang là một tỉnh nằm ở cực Bắc của Việt Nam, có diện tích đất trồng chè lớn thứ ba cả nước sau tỉnh Lâm Đồng và Thái Nguyên. Hà Giang được biết đến với những điểm du lịch nổi tiếng, lễ hội văn hóa độc đáo và giống chè đặc sản Shan tuyết. Cây chè Shan tuyết ở đây mọc thành rừng, có nhiều cây chè cổ thụ vài trăm tuổi, không cần chăm sóc, bón phân và phun thuốc. Những búp chè Shan tuyết Hà Giang rất mập, căng tràn nhựa sống, bề mặt phủ lớp lông sáng bạc. Sinh trưởng và phát triển dọc theo dãy núi Tây Côn Lĩnh, quanh năm sương phủ, nơi sinh sống của cộng đồng người Dao và người H'Mông, vì vậy, cây chè Shan tuyết gắn bó chặt chẽ với sự tồn tại và phát triển của người dân địa phương. Quần thể 220 cây chè Shan tuyết cổ thụ tiêu biểu cho vùng chè Cao Bồ, Hà Giang đã được công nhận là các cây Di sản Việt Nam có ý nghĩa rất lớn trong việc bảo vệ nguồn gen của giống chè vùng cao nổi tiếng thơm ngon. Người dân địa phương ở Hà Giang cho rằng, chè ngon vì có sương mù, chè ngậm sương mù thành tuyết nên gọi là chè tuyết, việc chế biến chè Shan tuyết hội tụ đủ tinh túy của đất, nước và hơi ấm của bếp lửa nên khi uống không chỉ thấy hương thơm mà còn giúp người thưởng thức tỉnh táo, tươi mát, sảng khoái và khỏe khoắn hơn.

Người dân của huyện Hoàng Su Phì kể lại: người Pháp đã từng lên đây dùng chè này và khen rất ngon. Mặc dù vậy, chè Shan tuyết Hà Giang chỉ mới thực sự được người ta biết đến khi có nhiều nhà nghiên cứu, nhiều du khách trong và ngoài nước lặn lội lên vùng cao hẻo lánh này để tìm hiểu, nghiên cứu, phát hiện ra loại chè quý, đem về xuôi bán và được người tiêu dùng đón nhận.

Sự kiện Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã mời Tổng Bí thư Tập Cận Bình thưởng thức chè Shan tuyết Hà Giang đã khẳng định được chất lượng và uy tín của chè Shan tuyết Hà Giang.

Chè Shan tuyết Hà Giang có các đặc điểm về hình thái và chất lượng nổi bật, có thể dễ dàng nhận biết chè Shan tuyết Hà Giang đồng đều về màu sắc và kích thước, búp chè xoắn chặt, non, thô, bạc cánh (có tuyết), cánh chè to, tròn. Khi pha chè, nước chè sánh, màu xanh vàng bắt mắt, mùi thơm tự nhiên, vị chất dịu và có vị ngọt hậu dễ chịu, đặc trưng cho sản phẩm, hài hòa giữa vị và mùi thơm. Chất lượng của chè Shan tuyết Hà Giang được thể hiện ở các chỉ tiêu sinh hóa, cụ thể: hàm lượng tro tổng số từ 4,87% đến 6,49%, hàm lượng tanin từ 27,22% đến 38,88%, hàm lượng cafein từ 2,30% đến 4,19%, hàm lượng tro tổng số từ 58,31% đến 66,52%, hàm lượng chất chiết trong nước từ 38,32% đến 47,79%.

Chè Shan tuyết Hà Giang hội tụ đầy đủ các yếu tố: thơm, ngon, xanh và sạch. Có được đặc thù như vậy là khí hậu mát mẻ, những làn sương và mây mù quanh năm bao phủ... và truyền thống canh tác hoàn toàn tự nhiên của người dân địa phương.

Địa hình của khu vực địa lý là vùng núi cao trên 600m so với mực nước biển, cấu trúc địa hình phức tạp, độ dốc từ 8 - 30°. Cấu trúc địa hình phức tạp, cụ thể là địa hình núi trung bình - cao, nơi có độ cao lớn hơn 1.000m thuộc khối núi granit thượng nguồn sông Chảy và địa hình núi thấp, ở độ cao từ 600 - 1.000m được tạo thành chủ yếu từ các đá macma, trầm tích và trầm tích biến chất. Vùng chè Shan tuyết nằm trong vùng khí hậu nhiệt đới ẩm, chịu ảnh hưởng của chế độ gió mùa. Nhiệt độ trung bình năm từ 15,7 - 22,6°C. Nhiệt độ trung bình có xu thế giảm dần theo độ cao, nhất là vùng núi cao. Biên độ dao động nhiệt độ ngày đêm trung bình từ 6,8 - 8,6°C. Lượng mưa trung bình trong năm từ 1.692 - 2.430mm, tập trung từ tháng Năm đến tháng Mười, chiếm khoảng từ 70 - 80% lượng mưa cả năm. Độ ẩm trung bình năm 80 - 86%. Sương muối và mưa đá chỉ xuất hiện đột xuất, ít ảnh hưởng đến sản xuất của người dân địa phương. Chè Shan tuyết Hà Giang được trồng trên các loại đất: đất đỏ vàng trên đá sét (Fs), đất mùn đỏ vàng trên đá sét (Hs), đất vàng đỏ trên đá granit (Fa), đất mùn vàng đỏ trên đá granit (Ha). Thành phần cơ giới của đất là đất thịt nhẹ đến thịt

nặng. Đất thuộc loại rất chua, giá trị pHKCL từ 3,95 - 4,36, hàm lượng chất hữu cơ (OM) từ trung bình đến giàu.

Việc trồng, chăm sóc, thu hoạch, chế biến chè Shan tuyết có những đặc điểm khác biệt kết hợp với điều kiện tự nhiên và yếu tố lịch sử, góp phần tạo nên sự khác biệt về chất lượng của chè Shan tuyết Hà Giang. Nhờ điều kiện tự nhiên thuận lợi, người dân tuyệt đối không dùng thuốc trừ sâu, thuốc kích thích tăng trưởng. Bên cạnh quy trình sản xuất truyền thống, người dân địa phương ở Hà Giang quan niệm: “cây chè Shan không cần phải chăm bón, cây uống sương đêm, nắng sớm để phát triển, cho lá xanh tươi bốn mùa”. Để phòng trừ sâu bệnh, người dân sử dụng phương pháp thủ công hoặc pha các loại thuốc phòng, diệt sâu bệnh gây hại sinh học bằng cách sử dụng vỏ chanh, bưởi, tỏi, ớt... Đặc biệt, ở Hà Giang người dân luôn nhất nhất tuân theo một tục lệ lâu đời, đó là không hái chè vào 3 ngày âm lịch: ngày “Thần Sấm” 1/3, ngày “Thần Gió” 20/1 và ngày “Lợn Rừng” 3/3.

Nhờ điều kiện tự nhiên thuận lợi, nhờ kinh nghiệm truyền thống của người dân địa phương mà chè Shan tuyết Hà Giang đạt tiêu chí là chè “Sạch”, nguyên liệu sạch từ cây chè Shan tuyết sống hoàn toàn tự nhiên, chế biến sạch không sử dụng bất kỳ hóa chất hay phụ gia nào khác; và “Ngon”, luôn có hương thơm dịu nhẹ tự nhiên do bí quyết lấy hương, màu nước xanh trong, vị đậm đà ngọt hậu kéo dài.

Khu vực địa lý trồng và chế biến chè Shan tuyết Hà Giang bao gồm: các xã Tân Thành, Tân Lập, Tiên Kiều, Đức Xuân thuộc huyện Bắc Quang; Tiên Nguyên, Xuân Minh, Tân Trính, Tân Bắc, Tân Nam, Yên Bình, Bản Rịa, Yên Thành thuộc huyện Quang Bình; Nà Chì, Quảng Nguyên, Khuôn Lùng, Cốc Rế, Chế Là, Thu Tà, Bản Ngò, Nấm Dẩn, Tả Nhìu, Nàn Xỉn, Ngán Chiên thuộc huyện Xín Mần; Túng Sán, Nậm Khòa, Thông Nguyên, Nam Sơn, Nậm Ty, Hồ Thầu, Nậm Dịch, Bản Luốc, Tả Sử Choóng, Bản Páo, Bản Nhùng thuộc huyện Hoàng Su Phì; Cao Bồ, Thượng Sơn, Quảng Ngần, Phương Tiến, Thanh Thủy, Thanh Đức, Xín Chải, Lao Chải thuộc huyện Vị Xuyên; Phương Độ, Phương Thiện thuộc thành phố Hà Giang, tỉnh Hà Giang.

Hà Thu (Theo Cục SHTT)